

Sygn. akt III Ca 1980/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędzia SO Marcin Rak (spr.)

SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa I. K.

przeciwko K. K. (2)

o alimenty

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 30 września 2015 r., sygn. akt III RC 813/14

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 o tyle, że w punkcie 1 zasądza od pozwanego K. K. (2) na rzecz powódki I. K. alimenty w kwotach po 600 zł (sześćset złotych) miesięcznie, płatne z góry do rąk matki małoletniej powódki A. K. do pierwszego dnia każdego miesiąca, począwszy od 21 października 2014 roku z odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat ustawowymi do 31 grudnia 2015 roku, a od 1 stycznia 2016 roku ustawowymi za opóźnienie;**
- 2. oddala apelację w pozostałej części;**
- 3. nie obciąża powódki kosztami procesu w postępowaniu odwoławczym;**
- 4. odstępuje od obciążania stron kosztami sądowymi w postępowaniu odwoławczym.**

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Leszek Dąbek SSO Marcin Rak

Sygn. akt III Ca 1980/15

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka reprezentowana przez matkę domagała się od pozwanego alimentów po 800 zł miesięcznie, płatnych do 1 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat. W uzasadnieniu przedstawicielka ustawowa wskazała, że małoletnia pochodzi z jej nieformalnego związku z pozwanym, który dobrowolnie przekazywał na rzecz córki alimenty po 500 zł miesięcznie. Z biegiem czasu kwota ta zmniejszała się, a od lipca 2014 roku pozwany nie przekazuje żadnych środków przy czym dziecko przebywa po

2 tygodnie u każdego z rodziców. Miesięczne koszty utrzymania małoletniej określiła na około 1.400 zł. Podała, że pracuje z wynagrodzeniem 1.237,50 zł netto miesięcznie. Z kolei pozwany zamieszkuje z żoną i synem a jego dochód wynosi około 2.000 zł, posiada 3 samochody i planuje zamianę mieszkania na większe.

Pozwany uznał powództwo do kwoty 350 zł miesięcznie a w pozostałej części domagał się jego oddalenia.

Wyrokiem z 30 września 2015 roku Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki alimenty po 350 zł miesięcznie płatne z góry do rąk matki małoletniej powódki do dnia 1 każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat począwszy od dnia 21 października 2014 roku; w pozostałym zakresie powództwo oddalił; odstąpił od obciążania stron kosztami sądowymi i orzekł o rygorze natychmiastowej wykonalności.

Wyrok ten zapadł po ustaleniu, że małoletnia urodzona (...) jest córką pozwanego. Matka małoletniej pracuje jako rejestratorka medyczna i zarabia 1.237,20 zł netto miesięcznie. Małoletnia zamieszkuje z matką i jej konkubentem, który otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 3.000 zł. Koszty utrzymania mieszkania wynoszą 1.025 zł miesięcznie. Na wyżywienie małoletniej jej matka przeznacza 500 zł miesięcznie. Wydatki związane z kształceniem małoletniej to: składka na komitet rodzicielski – 100 zł, wydatki wycieczki – 150 zł, zakup plecaka – 190 zł, zajęcia z języka angielskiego – 35 zł za godzinę. Koszt okularów dla małoletniej to 300 zł rocznie, odzieży i obuwia – 100 zł, witamin i suplementów – 35 zł miesięcznie, środków higienicznych – 60 zł miesięcznie, spędzania czasu wolnego – 60 zł miesięcznie. Leczenie przeziębienia małoletniej łączy się z wydatkiem około 100 zł, podobnie leczenie zębów. Matka małoletniej spłaca kredyt w ratach po 260 zł, a jej partner w ratach po 550 zł.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, że pozwany otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 1.900-2.000 zł netto miesięcznie, tyle samo zarabia jego żona. Spłaca kredyt zaciągnięty na zakup domu w ratach po 970 zł miesięcznie, rozłożonych na 30 lat. Na utrzymanie domu przeznacza 500 zł miesięcznie, co obejmuje ratę kredytu na zakup mebli w wysokości 110 zł miesięcznie. Pozostałe wydatki, to rata kredytu gotówkowego – 200 zł, żłobek dla syna – 280 zł, pampersy – 80 zł, mleko – 80 zł, dojazdy do pracy samochodem wraz z ubezpieczeniem – 700 zł. Wydatki na benzynę i oleje to 600 zł. Pozwany posiada dwa samochody. Na jedzenie rodzina pozwanego przeznacza około 30-40 zł dziennie, na odzież i obuwie – po 100 zł rocznie, na bieliznę – 200 zł na pół roku. Roczny koszt ogrzewania mieszkania to 2.400 zł. Syn pozwanego ma 2,5 roku, jest zdrowym dzieckiem. Odzież i obuwie dla syna pozwanego to wydatek rzędu 100 zł miesięcznie.

Jak ustalił Sąd Rejonowy pozwany kupił małoletniej buty za 150 zł, koszulki, spodnie, bieliznę i okulary. Zwrócił ponadto matce małoletniej część kosztów związanych, opłacił wizyty małoletniej u okulisty i w parku rozrywki. Podczas pobytu u pozwanego pokrywa on koszty nauki pływania 12-15 zł za godzinę, oraz jazdy konnej w wysokości 25 zł za godzinę.

Uwzględniając te ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy powołał art. 133§1 k.r. i o. i art. 135 k. r. i o. jako podstawę roszczenia powódki. Ocenił, że kwota 350 zł miesięcznie to należność wystarczająca na zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb małoletniej. Jest to też maksymalna kwota, jaką jest w stanie wygospodarować pozwany, biorąc pod uwagę jego możliwości majątkowe i zarobkowe. Matka małoletniej oraz jej partner dysponują kwotą nieznacznie wyższą od dochodów rodziny pozwanego – około 4.200 zł. Ich comiesięczne wydatki związane utrzymaniem mieszkania kształtują się na poziomie 1.025 zł. Regularne comiesięczne koszty utrzymania małoletniej w postaci wyżywienia, odzieży i obuwia, witamin i suplementów, środków higienicznych i spędzania czasu wolnego, to z kolei kwota około 755 zł miesięcznie. Należą do nich ponadto wydatki na zajęcia z języka angielskiego w wysokości 35 zł za godzinę. Pozwany osiąga wraz z żoną dochód w łącznej wysokości około 3.800 - 4.000 zł. Ma na swym utrzymaniu 2,5 letniego syna. Partycypuje też w kosztach utrzymania małoletniej utrzymując ją podczas trwających 2 tygodnie pobytów u niego. Kupuje ponadto małoletniej odzież i obuwie, pokrywa koszty związane z rozpoczęciem roku szkolnego, wizytami u okulisty, rozrywką, nauką pływania i jazdy konnej. W tej sytuacji uwzględnienie w całości żądania pozwu byłoby równoznaczne z nieadekwatnym do możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego, a także usprawiedliwionych potrzeb powódki, przerzuceniem na pozwanego ciężaru utrzymania powódki.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach powołał art. 102 k.p.c. zaś o rygorze natychmiastowej wykonalności orzekł na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku w części oddalającej powództwo wniosła powódka zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych w zakresie obejmującym kwotę łącznych dochodów przedstawicielki ustawowej powódki i jej partnera na poziomie 4.200 zł, błędne ustalenie, że pozwany partycypuje w kosztach utrzymania małoletniej. Argumentowała, że łączny dochód jej i partnera wynosi 3.000 zł, zaś małoletnia od listopada 2014 roku przebywa u ojca jedynie przez 4 dni w tygodniu, tj. co drugi weekend.

Formułując te zarzuty domagała się zmiany wyroku w zaskarżonej części i uwzględnienie powództwa w całości.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego. Argumentował, że równoległe ze złożeniem pozwu matka małoletniej zaczęła uniemożliwiać sprawowanie opieki naprzemiennej oraz, że wskazywane przez nią koszty utrzymania dziecka są zawyżone.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelująca zarzuca błędne ustalenie przez Sąd Rejonowy wysokości dochodów partnera matki powódki. Istotnie, jak wynika z zaświadczenia o zarobkach, jego płaca zasadnicza wynosi 1.286 zł netto miesięcznie. Okoliczność ta nie ma jednak zasadniczego znaczenia w sprawie albowiem na partnerze matki powódki nie ciąży obowiązek alimentacyjny względem powódki.

Kolejny zarzut dotyczył błędnego ustalenia zakresu, w jakim pozwany osobiście uczestniczy w utrzymaniu i wychowaniu powódki. Sąd Rejonowy przyjął bowiem, że opieka nad małoletnią sprawowana jest naprzemiennie, po 2 tygodnie przez każdego z rodziców. Nie mogło jednak budzić wątpliwości, że po wniesieniu pozwu sytuacja ta uległa zmianie, a małoletnia przebywała u pozwanego jedynie co drugi weekend. Taki tryb sprawowania opieki został też usankcjonowany ugodą mediacyjną z 18 sierpnia 2015 roku, mocą której małoletnia ma nadto przebywać u ojca przez jeden tydzień ferii zimowych, jeden miesiąc wakacji letnich, wybrane dni świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy, a także wybrane uroczystości rodzinne.

Pozostałe ustalenia faktyczne nie zostały zakwestionowane w apelacji i jako dokonane z zachowaniem reguł wynikających z art. 233§1 k.p.c. zostały w całości podzielone przez Sąd Okręgowy.

Oceniając prawidłowość zastosowania przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego należało mieć na względzie, że istnienie i zakres obowiązku alimentacyjnego między rodzicami a dziećmi uregulowany został w art. 133§1 k.r. i o., zgodnie z którym rodzice zobowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Z charakteru świadczeń alimentacyjnych wynika, że sąd przy rozstrzygnięciu bierze pod uwagę usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego (art. 135§1 k.r. i o.). Przy ocenie, które z potrzeb uprawnionego powinny być uznane za potrzeby usprawiedliwione, należy z jednej strony brać pod uwagę możliwości zobowiązanego, z drugiej zaś zakres i rodzaj potrzeb. Zawsze jednak każde dziecko musi mieć zapewnione podstawowe warunki egzystencji w postaci wyżywienia zapewniającego jego prawidłowy rozwój fizyczny, stosowną do wieku odzież, środki na ochronę zdrowia, kształcenie podstawowe i zawodowe. Wyjście poza wymienione potrzeby zależy już wyłącznie od osobistych cech dziecka oraz od zamożności zobowiązanego. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa i doktryny w przypadku alimentów należnych dziecku od rodziców, o wysokości świadczeń nie stanowi tylko i wyłącznie konieczność zapewnienia godziwych warunków bytowania z uwzględnieniem wieku, stanu zdrowia i wykształcenia uprawnionego do alimentacji. Decydującą dla rozmiaru usprawiedliwionych potrzeb dziecka, niezdolnego jeszcze do samodzielnego jest bowiem zasada utrzymania równej stopy życiowej.

W tym aspekcie istotnym było, że ustalone przez Sąd Rejonowy stałe koszty utrzymania małoletniej wynosiły 755 zł miesięcznie do czego doliczyć należało koszty nauki języka angielskiego, pływania, jazdy konnej oraz innych

rozrywek (ok. 140 zł miesięcznie), incydentalnych wydatków z tytułu leczenia (kwoty po 100 zł), corocznej wyprawki szkolnej (500 zł) oraz kosztów tzw. komitetu rodzicielskiego (150 zł), zakupu okularów (300 zł), których przeciętna średniomiesięczna wysokość to ok. 120 zł. Łączne zatem, przeciętne koszty utrzymania małoletniej wynosiły około 1.000 zł miesięcznie. Wszelkie dalej idące wydatki uznać należało za nieusprawiedliwione sytuacją materialną rodziców małoletniej, których łączne miesięczne dochody wynosiły około 3.200 zł netto i taką właśnie łączną kwotą dysponowałiby ojciec i matka powódki gdyby tworzyli rodzinę. Z sumy tej zaspokoić musieliby wówczas wszystkie niezbędne jej potrzeby. Zasada równej stopy życiowej nakazywałaby w takiej sytuacji przeznaczenie nieco mniej niż 1/3 łącznego dochodu rodziny na zaspokojenie potrzeb jedyne go wspólnego dziecka.

Zważywszy na okoliczność, że matka powódki w zdecydowanie większym – niż to ustalił Sąd Rejonowy – zakresie czyni osobiste starania w wychowanie i utrzymanie małoletniej zasadnym było obciążenie pozwanego alimentami w kwocie 600 zł, co stanowi mniej niż 1/3 jego dochodu netto. Łożenie tej kwoty nie będzie odbywało się z uszczerbkiem dla koniecznego utrzymania pozwanego zwłaszcza, że pozwany po części dobrowolnie koszty te ponosi. Wszak zakupił córce okulary, finansuje też naukę pływania i jazdy konnej, przekazał środki na pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem nauki szkolnej, niewątpliwie ponosi też koszty utrzymania córki w okresie kontaktów z nią i wspólnego wypoczynku. W pozostałym zakresie obowiązek alimentacyjny obciążać powinien matkę małoletniej.

Z tych też względów Sąd Okręgowy częściowo uwzględnił apelację i na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok orzekając o odsetkach przy uwzględnieniu zmiany art. 481 k.c. dokonanej ustawą z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1830).

W pozostałej części apelację jako bezzasadną oddalił, zgodnie z art. 385 k.p.c.

O kosztach stron i kosztach sądowych w postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. i art. 113 ust 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.) zważywszy na charakter sprawy, wynik postępowania odwoławczego i sytuację materialną stron.

SSR del. Maryla Majewska – Lewandowska SSO Leszek Dąbek SSO Marcin Rak